

In februari waren er bijna elk weekend grote demonstraties in Barcelona en Madrid. Spanjaarden gingen op 16 februari massaal de straat op tegen het huisuitzettingsbeleid van de regering. Eerder deze maand richtten demonstraties zich tegen grote corruptieschandalen rond de regerende Partido Popular en de schoonzoon van koning Juan Carlos. Momenteel lopen er 300 processen tegen Spaanse politici voor corruptie.

Na vijf jaar crisis en bezuinigingen domineren armoede en onzekerheid steeds meer het dagelijks leven in Spanje. Terwijl de traditionele politiek praat over herstel en 'samen verantwoordelijkheden nemen' groeit de woede onder gewone Spanjaarden.

De Spaanse werkloosheid ligt al maanden boven de 25 procent. Van de jongeren tussen 18 en 25 jaar heeft meer dan 55 procent geen baan. Dagelijks worden meer dan 520 gezinnen uit hun huis gezet omdat ze hun hypotheek niet meer kunnen betalen. Sinds 2009 zijn 400.000 gezinnen zo hun thuis kwijtgeraakt. In 2012 waren 34 procent van alle zelfmoorden direct gevolg van het verliezen van een huis. De huisuitzettingen zijn een van de meest zichtbare gevolgen van de crisis.

De regerende rechtse Partido Popular (PP) zet haar keiharde bezuinigingsbeleid voort: op onderwijs, zorg, en sociale voorzieningen. Diepgaande 'arbeidshervormingen', zoals het verlagen van lonen en het schrappen van ontslagbescherming, moeten tussen 2012 en 2015 150 miljard euro opleveren. Ondertussen blijft de economie jaarlijks 2 procent krimpen. Door de bezuinigingen nemen de inkomsten af en krimpt de nóg economie verder.

Afkeer van traditionele politiek

De afkeer van de traditionele partijen neemt toe. De PP staat in recente opiniepeilingen op 24 tot 33,5 procent van de stemmen. Ook de voornaamste oppositiepartij, de sociaal-democratische PSOE, komt niet verder dan 28 procent. De PSOE, die eind jaren zeventig haar 'rode veren' afschudde, volgt al jarenlang een neoliberale koers die nauwelijks is te onderscheiden van de PP.

Andere polls bevestigen hoe diep de vervreemding is: 96 procent vindt dat de crisis en de bezuinigingen de lagere klassen harder treffen. Slechts 9 procent heeft vertrouwen in de 'politieke partijen' (PP en PSOE) en 77 procent heeft geen vertrouwen meer heeft in premier Rajoy.

Dit heeft echter nog niet geleid tot de opkomst van massale parlementaire alternatieven zoals in Griekenland. De radicaal linkse coalitie Izquierda Unida staat in polls tussen de 10 en 15 procent, en de extreemrechtse UPyD op 8 tot 13 procent.

Wel waren er in de eerste tien maanden van 2012 alleen al 36.000 demonstraties. Deze lopen uiteen in onderwerp en grootte. Een aantal malen per jaar zijn er massale landelijke demonstraties. Algemene stakingen trekken elke keer tien- of zelfs honderdduizenden mensen. In juni hielden stakende mijnwerkers uit de noordelijke provincie Asturias een indrukwekkende mars naar Madrid om hun eisen kracht bij te zetten. Ze werden in de hoofdstad begroet door honderdduizenden sympathisanten.

Daarnaast zijn er vele kleinere demonstraties, stakingen en bezettingen van universiteiten en bedrijven. In november 2012 bezetten zorgmedewerkers in Barcelona een aantal ziekenhuizen uit protest tegen bezuinigingen. De zorgmedewerkers vechten voor het recht op toegang tot kwalitatief goed openbaar gezondheidszorg. Bij Sant Pau zijn 84 bedden wegbezuinigd en moeten radiologie en

operatiekamers het met veel minder budget doen. Ook zijn de lonen verlaagd met vijf procent. Het merendeel van dit soort acties wordt helaas georganiseerd door verdeelde — en vaak geïsoleerde — linkse partijen en organisaties, single-issue coalities, actiegroepen en individuen.

Sociale explosie

De grootste klappen van de crisis zelf worden nog opgevangen door sociale hulp van vrienden, familie of liefdadigheidsinstellingen. Zonder deze hulp zou volgens 86 procent van de mensen hun situatie 'reeds onhoudbaar zou zijn geworden'. Als deze hulp uitgeput raakt, verwacht 73 procent van de Spanjaarden dat ze tot een 'sociale explosie' gedwongen worden.

Langzaam maar zeker wordt de situatie onhoudbaar. Het is van groot belang dat, voordat de 'sociale explosie' de samenleving overweldigt, de structuren van onderaf en werkelijk linkse organisaties versterkt worden, zodat dit een progressieve wending krijgt.

Dit artikel verscheen eerder op socialisme.nu

Op de [Antikapitalistische lenteschool 2013](#) organiseren we o.m. een meeting over Zuid-Europa in opstand: Portugal, Griekenland, Spaanse Staat, met activisten uit deze landen. Schrijf je nu in!